

Palvelukartan esteettömyystiedon kehittäminen

Koonti haastatteluiden vastauksista 29.3.2023

Ella-Riikka Isometsä ja Joel Hentunen Riesa Consultative Oy

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Haastatteluiden toteutus	4
3 Yleiset huomiot esteettömyystiedosta ja Palvelukartasta	5
3.1 Hyvä esteettömyystieto	5
3.2 Vapaaehtoiset huomiot ja kuvat	5
3.3 Esteettömyystiedon kerääminen	6
3.4 Yleiset huomiot lauseista ja kysymyksistä	6
3.5 Muut huomiot	7
4 Tarkemmat huomiot Palvelukartan esteettömyystiedosta kohteittain	9
4.1 Hietarannan uimaranta	9
4.2 Hietarannan uimaranta / Ulkokuntosali (Etelä)	10
4.3 Idän terveysasema/Vuosaari	10
4.4 Pohjoisen terveysasema/Maunula	11
4.5 Munkkiniemen yhteiskoulu	11
4.6 Maunulan ala-aste	11
4.7 Maunulan ruotsinkielinen ala-aste	11
4.8 Daghemmet Fenix	12
4.9 Ymmerstan Koulu	12
4.10 Paloheinän kirjasto	12
4.11 Ison Omenan palvelutori	13
4.12 Iiris-keskus	13
4.13 Kisahalli	13

1 Johdanto

Helsingin kaupunki on kehittänyt yhteistyökumppaniensa kanssa esteettömyyssovellusta vuodesta 2008 alkaen ja sovellus esittää toimipisteiden esteettömyystiedon perustuen yhdenmukaisiin kriteereihin ja kysymyksiin. Toimipisteet itse keräävät ja tuottavat esteettömyystiedon.

Sovelluksen tuottamista esteettömyystiedoista on saatu loppukäyttäjiltä palautetta ja nyt Riesa Cosuntaltive Oy:n kanssa toteutun projektin tavoitteena oli selvittää loppukäyttäjiltä, millaista esteettömyystietoa he erityisesti kaipaavat palvelukartan toimipisteiltä ja millaisia toteutuskelpoisia muutosehdotuksia sovelluksen kehittämiseksi on. Esteettömyystiedon muotoiluun ja sovelluksen kehittämiseen haluttiin saada loppukäyttäjäystävällinen suunta. Projekti toteutettiin 20.1.-24.3.2023.

Projekti koostui neljästä eri pääosiosta:

1. Aloitustyöpaja
 - Työskentelyn ja projektin suunnittelu
 - Saadun esteettömyyspalautteen läpikäynti
 - Sovelluksen esittely Riesalle
2. Yksilöhaastattelut
 - Loppukäyttäjien haastattelu palvelukartasta ja esteettömyystiedosta, eritelty tarkemmin seuraavalla sivulla
3. Työpaja haastatteluiden tuloksista
 - Haastatteluista saatujen vastausten esittely kootusti
4. Projektin lopputulosten koonti
 - Työpajassa käytetty esitysmateriaali on koonti lopputuloksista
 - Lisäksi tämä dokumentti toimii koontina haastatteluiden vastauksista

Tähän dokumenttiin on koottu haastatteluista yleiset huomiot esteettömyystiedosta ja palvelukartasta. Lisäksi on eritelty kohteittain haastateltavien nostot olemassa olevasta esteettömyystiedosta ja sen kehittämisestä.

2 Haastatteluiden toteutus

Haastatteluja tehtiin yhteensä kuusi ja haastatteluihin osallistui yhteensä yhdeksän ihmistä. Osa haastatteluista toteutettiin etänä ja osa paikan päällä. Haastattelut toteutettiin aikavälillä 23.2.-2.3.2023.

Haastateltavat:

1. HUN (3)
 - Jari Pekola, Marja Könönen ja Ibrahim Milanovic
2. Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry (2)
 - Nina Lappalainen ja Jarna Papinniemi
3. VANE (2)
 - Markku Poikela ja Tiina Lappalainen
4. Lyhytkasvuiset (1)
 - Pirkko Justander
5. Niina Kilpelä
6. Anna Nyström

Haastatteluissa oli neljä pääosaa:

1. Palvelukartan käyttö ja taustoitus
2. Esteettömyystiedon keräämisen esittely
3. Haastateltavalle tutun toimipisteen esteettömyystietojen läpikäynti
4. Yleiset tiedot haastateltavan esteettömyystiedon tarpeesta

3 Yleiset huomiot esteettömyystiedosta ja Palvelukartasta

3.1 Hyvä esteettömyystieto

- Esteettömyystieto on tärkeää uusista kohteista, joissa ei ole ennen käynyt.
- Etukäteen on tärkeää saada selville, miltä sisäänkäynti näyttää ja onko kynnyksiä, onko esteetön wc ja millainen se on ja miltä se näyttää, onko sisätilassa tasoeroja ja pääseekö ne ylittämään jollain eli onko hissi tai luiska. Kuvat näistä tiloista ovat välttämättömiä. Tekstitiedon luotettavuus ei ole kuvaan verrattavalla tasolla, koska kuvasta voi itse todentaa tilan soveltuvuuden omiin tarpeisiin.
- Jos toimipisteeseen pitää soittaa ja kysyä lisätietoja esteettömyydestä, se syö pohjan koko palvelukartalta.
- Soittamalla saadun esteettömyystiedon laatu vaihtelee, esteettömyys nähdään hyvin eri tavoin, jolloin vaikea saada luotettavaa tietoa soittamalla.
- Jos soittaa lisätietoja esteettömyydestä, vaikeaa saada ketään kiinni eikä puheluihin ei vastata.
- Esteettömyystiedon tulee olla selkeää. Mitä monimuotoisemmin kerrottu, sitä huonommin jaksaa lukea.
- Monet vammaiset henkilöt haluavat liikkua mahdollisimman itsenäisesti ja esteettömyystieto vaikuttaa siihen, tarvitseeko mukaan avustajan vai ei.
- Museot antavat hyvää esteettömyystietoa. Esim Luonnontieteellisen museon (LUOMUS) sivuilla on hyvä esteettömyystieto. Museoiden antama tieto on rehellistä ja tästä tiedosta voidaan ottaa oppia.
- Esteettömyystiedon tulee olla tarkkaa.
- Sanakartat palvelisivat näkövammaisia esteettömyystiedon etsijöitä.
- Turvallinen ja luotettava reitti on kuvattu sanallisesti esteettömyystietoon.
- Tarvitaan sanakartat, jotta tietää turvallisen reitin infoon. Taktiilit ovat myös erittäin tärkeitä, jotta pääsee oikeaan paikkaan turvallisesti.
- Käytännössä halutaan reittioppaan ja palvelukartan integraatio, joka tarjoaisi esteettömän reitityksen myös kävellen kulkevalle ja reitityksen jatkeena palvelupisteen esteettömyystiedot.
- Esteettömyystiedon pitää olla siellä, missä kaikki muukin tieto palvelusta/kohteesta on.
- Esteettömyystiedon pitää olla helposti löydettävissä.

3.2 Vapaaehtoiset huomiot ja kuvat

- Kuva on todella informatiivinen ja kuvien ottamiseen pitäisi tukea ja antaa vinkkejä, millainen on hyvä kuva (selkeät kuvat ja hyvä valotus).
- Henkilö, joka ei tunne esteettömyyttä, ei osaa kirjoittaa lisätietoja esteettömyydestä, jolloin kuva on hyvä.

- Kuvat tulisi miettiä sen mukaan, mikä palvelu on kyseessä eli palvelupolun mukaisesti saapumisesta alkaen .
- Sisäänkäynnin kuva jatkossa pakolliseksi.
- Näkövammaisilla henkilöillä on tarve tietää tarkemmin missä esimerkiksi palvelupiste sijaitsee aulassa. Ei esimerkiksi riitä, että kerrotaan palvelupisteen sijaitsevan oikealla aulassa. Esteettömyystiedon tuottajalla olisi mahdollisuus kertoa vapaaehtoisissa huomioissa saapumisesta ja palvelupisteen sijainnista sekä mahdollisista palvelupolulta poikkeavista esteettömistä kiertoreiteistä. Nämä pitäisi kuitenkin ohjeistaa tiedon tuottajalle ja antaa esimerkkejä riittävästä kuvailusta.
- Esim. sisäänkäynti erottuu selkeästi -kysymys on sellainen, että voi olla vaikea arvioida ja tulkita asiaa, mutta kuvasta pystyisi asiakas itse arvioimaan etukäteen tämän.
- Kuvat olisivat erityisen tärkeitä: sisäänkäynnistä kaikista kohteista ja esteettömästä sisäänkäynnistä ja jos on kyseenalainen tieto esteettömyydestä (kuva tai lisätieto).
- Voiko kuvalla korvata osan esteettömyystiedosta?

3.3 Esteettömyystiedon kerääminen

- Toimipisteiden tulisi ymmärtää esteettömyystiedon tärkeys loppukäyttäjälle.
- Ei voi olla toimipisteille vapaaehtoista, että täyttääkö esteettömyystiedon vai ei
- Palkitaan parhaiten täyttäneet toimipisteet
- Tällä hetkellä on todella paljon väliä sillä, mikä on henkilökunnan kiinnostuneisuus/asenne esteettömyysasioista
- Pitää olla mittanauha tarkkojen mittojen mittaamista varten. Esteettömyystiedossa keskeistä on tarkat mitat.
- En laittaisi siviilejä mittanauhan kanssa heilumaan
- Kun toimipiste tekee esteettömyystiedot, voisi myös huomioida, ettei meillä ole hyvä esteettömyyden taso
- Johto tulee saada sitoutettua tiedon keräämiseen. Kaupunkitasoinen linjaus tietojen keräämisestä, sillä Palvelukartta on kaupungin tuottama palvelu, joten tietokin sinne pitää saada kerättyä.
- Esteettömyystietoa tulee päivittää välillä, jotta se ei ole liian vanhaa.
- Kun tietoa kerätään ja huomataan puutteita, miten seuraavaksi edetään esteettömyyden edistämisen osalta?

3.4 Yleiset huomiot lauseista ja kysymyksistä

- Pitäisi lisätä kysymys siitä, onko avustajalle taukotila. Joissakin asioissa ei tarvitse avustajaa sisällä huoneessa, joten olisi tärkeä tietää, onko paikka missä avustaja voi selkeästi odottaa.
- Äänimajakana olemassaolo on keskeisintä tietoa, ja se puuttuu palvelukartan generoiduista kysymyksistä.

- Kun painoin esteettömyysasetukset näkövammaiselle ja korkeakontrastisen kartan, se oli hyvä.
- Riskinä, että tiedon kerääjä ei ymmärrä kynnyksen ja tasoeron eroa. Jos kynnys on jo askelman kokoinen ja muodostaa tasoeron, ei ole kyse kynnyksestä
- Mistä reitti sisäänkäynnille on ajateltu alkavan, se olisi hyvä tietää, jotta ymmärtäisi reitin oikein.
- Kysymykset ja tieto perustuu todella paljon liikkumisympäristön esteettömyyteen, kuulovammaisen saa tietoa todella vähän (induktiosilmukka ja vuoronumerojärjestelmä).
- Tieto liittyy saapumiseen, miten itse palvelun esteettömyys esim. terveysasemalla. Onko siirrettävä induktiosilmukka vastaanottohuoneeseen?
- Kysymys siitä, onko luiska yli tai alle 6 metriä on erikoinen eikä vastaa nykymääräyksiä.
- Ei saa niputtaa liikaa samoja toimintoja yhden kysymyspatteriston alle, muuten vastaukset ei palvele. Hyvä huomioida, että esim. koulusta voi olla useampi eri näkökulma: olla siellä oppilaana, töissä tai käydä vanhempana.

3.5 Muut huomiot

- Palvelukarttaa ei yleisesti tunneta, tätä ei mainosteta eikä tästä saa helposti tietoa mistään.
- Palvelukartan esteettömyystiedoista pitäisi tehdä kampanja, olen aktiivi ja meni vuosia ennen kuin kuulin tästä.
- Tarkemmat tiedot, Koostesivu (uusi välilehti) – kohta pitäisi olla nimetty selkeämmin. Esim. Esteettömyyden tarkemmat tiedot/tarkemmat tiedot esteettömyydestä kysymyksittäin
- Kaupungin sivuilta on yleisesti ottaen vaikea löytää osoitetietoja, sivut eivät ohjaa kulkua eteenpäin.
- Palvelukartta ei vielä toimi niin hyvin kuin se voisi toimia.
- Jos huomaa jonkun kohteen kohdalla, että tieto ei ole ajan tasalla, vähentää se kategorisesti luotettavuutta.
- Sisäänkäynnin sijaintitieto pitää saada selkeästi esiin ja näkyä kaikkien niiden sisäänkäyntien tägit, joiden esteettömyyttä kuvataan.
- Palvelukartta on periaatteessa saavutettava. Toimipisteiden esteettömyystietoja pystyy lukemaan ruudunlukuohjelmalla.
- Näkövammaisille yksittäisten palvelupisteiden esteettömyystietoa tärkeämpää on reittien esteettömyystiedot. Esteettömän ja turvallisen reitin löytäminen ja reitillä suunnistaminen ovat kaikista hankalimpia asioita.
- Asetukset: ”Minun on vaikea erottaa värejä ja olen näkövammaisen” + ”Olen liikkumisesteinen”. Jos ei laita myös erikseen ”olen liikkumisesteinen”, silloin ei tullut näkyviin tietoa esteettömistä autopaikoista. Hakisiko esimerkiksi portaat tai että tilaan on kolme askelmaa, jos laittaa ”olen liikkumisesteinen” -profiilin päälle?

- Jos palvelupisteessä on portaat, joista ei mainita, niihin voi kaatua ja murtaa polvet. Suljettu portaikko on turvallisempi, mutta jos tietää että tilassa on avonaiset portaat, se pelottaa.
- Näkövammaisena ei tule soitettua palvelupisteisiin esteettömyystiedon perässä. Kyselen vasta saavuttuani infopisteelle.
- ”Jättisuuri ongelma meille on se, että isompien lasten (esim. kehitysvammaisten lasten) vaipanvaihtoon ei ole riittäviä tiloja. 99% julkisista tiloista on sellaisia, joissa ei ole mahdollista toimia, koska ei ole vaipanvaihtomahdollisuutta isomman lapsen kanssa.”
- Esteettömyystietoa kaivattaisiin erityisesti yksityisistä palveluista. Tällä hetkellä palvelukartalla ei ole juurikaan yksityisten palveluntarjoajien tietoja.
- Esteettömyystietoa tulee voida päivittää. Se, mitä esteettömyydeltä odotetaan muuttuu ajan saatossa ja tiedonkin pitää muuttua.
- Voisiko tulla huomioita, että tarkista tämä kysymys eli kun muutoksia tulee, ei tarvitse kaikkia tehdä uusiksi vaan jokin tietty kysymys tarkistaa/päivittää
- Kartta saa todella ison huomion tässä järjestelmässä, vaikka ei se esteettömyystiedossa ole keskeinen.

4 Tarkemmat huomiot Palvelukartan esteettömyystiedosta kohteittain

4.1 Hietarannan uimaranta

1. Uimarannan lähetyvillä ei ole esteettömiä autopaikkoja. Lähin pysäköintialue sijaitsee alle 50 m etäisyydellä.
 - Ei ole informatiivista, että joku on alle tai yli jotain, tarvitaan tarkka luku.
 - Järjestelmän pitäisi taipua siihen, että annetaan tarkat arvot, muuten järjestelmä on turha.
 - Voidaan myös kertoa arvio, mutta silloin täytyy sanoittaa, että kyseessä on arvio eikä tarkka mitta.
 - Jos ei ole luotettavaa tietoa, joutuu hakemaan tiedon muualta tai soittamaan → tekee palvelukartan informaatiosta turhaa.
 - Pitäisi kuvata tarkemmin, että on kuitenkin parkkipaikkoja, joita voi mahdollisesti käyttää, vaikka ei olisikaan merkittyjä esteettömiä paikkoja
2. Uimarannalle johtaa asfalttipintainen kulkureitti, joka on tasainen ja riittävän leveä sekä valaistu
 - Mitä tarkoittaa riittävän leveä, mitä tarkoittaa riittävä?
3. Kulkureitillä on jyrkkä mäki.
 - Voisi lisätä, että katso kuva. Asteet ei välttämättä kerro kaikille mäen jyrkkyydestä. Voisiko kertoa, mikä on ollut asteikko arvioinnille?
 - Tieto siitä, mikä päällyste mäessä on.
4. Kulkureitillä on vähintään 4 porrasaskelmaa, jossa on käsijohteet toisella puolella.
 - Kummalla puolella? Voi vaikuttaa osalla portaiden nousuun/laskuun.
5. Kulkureitillä on alle 6 m pitkä luiska, jossa on käsijohteet molemmilla puolilla.
 - Pitäisi kertoa tarkemmin luiskan pituus.
 - Mistä luiskasta nyt puhutaan? Mihin tämä luiska vie? Ei pitäisi olla luiskaa.
6. Uimarannalla on opastaulu, jonka luokse vievä kulkureitti on pehmeä. Opastaulua voi katsoa myös läheltä. Opastaulussa on alueen kartta.
 - Olisi hyvä tietää, että pääseekö sitä katsomaan vai ei. Mitä pehmeä on, nurmikkoa vai hiekkaa?
7. Rannalla on ulkosuihku, joka sijaitsee rantahiekalla. Ulkosuihkun edessä on yli 2 cm korkea kynnyks.
 - Turha tieto koska ei ole tarkkaa mitta. Kuva olisi hyvä olla.
8. Pukutilan sisäänkäynnissä on vähintään 4 porrasaskelmaa, jossa on käsijohteet toisella puolella.

Pukutilan sisäänkäynnissä on alle 6 m pitkä luiska, jossa on käsijohteet molemmilla puolilla.

- Pitäisi olla tarkemmin kuvailtu, esimerkiksi näin: Pukutilan sisäänkäynnissä on kuusi porrasta ja vasemmalla puolella on käsijohde. Vieressä on 5,8 m pitkä luiska, jonka pinta on puuta, luiskan molemmin puolin käsijohteet.
9. Pukutilan ovi on raskas tai muuten vaikeasti avattavissa ja siinä on korkea kynnyks.
- Onko pumppu, onko avausmekanismi? Millainen on korkea kynnyks, missä menee kynnyksen raja ja milloin on jo porras? Minkä muotoinen kynnyks on?
10. Pukutilassa on pukeutumispenkki ja riittävästi tilaa toimia pyörätuolin ja avustajan kanssa. Hyvä valaistus ja tummuuserot helpottavat tilan hahmottamista. Pukutilassa on pukukaappeja.
- Millainen pukeutumispenkki? Kuva helpottaisi hahmottamaan. Millainen kaappi? Mikä on riittävästi tilaa?

4.2 Hietarannan uimaranta / Ulkokuntosali (Etelä)

1. Pääseekö kuntoilulaitteiden ääreen sujuvasti pyörätuolilla tai muiden apuvälineiden kanssa? Ei
- Onko osa liikuntapaikan kuntoilulaitteista käytettävissä pyörätuolissa istuen? Ei
- Miksi nämä kysymysten vastaukset eivät näy suoraan lauseissa?

4.3 Idän terveysasema/Vuosaari

1. Ainoa esteetön autopaikka sijaitsee ulkona yli 10 m sisäänkäynnistä. Pysäköintiruudun leveys on alle 3,6 m.
- Tärkeä tieto.
2. Saattoliikenteen pysähtymispaikka sijaitsee sisäänkäynnin läheisyydessä (etäisyys enintään 5 metriä), josta sisäänkäynnille pääsee siirtymään sujuvasti.
- Tärkeä tieto.
 - Puuttuu tieto siitä, että metro lähellä.
3. Kulkureitti sisäänkäynnille on opastettu, tasainen ja riittävän leveä sekä valaistu.
- Tärkeä tieto.
4. Sisäänkäynnin ovet erottuvat selkeästi ja lasiovissa on kontrastimerkinntät. Oven ulkopuolella on riittävästi vapaata tilaa liikkumiselle esim. pyörätuolin kanssa. Ovi avautuu käsin helposti.
- Hyvää ja oikeaa tietoa.
5. Asiointipisteen ovet erottuvat selkeästi. Lasiovissa on kontrastimerkinntät.
- Tärkeä tieto.

6. Asiointipisteessä on kiinteä induktiosilmukka.
 - Harvinaista ja tärkeää tietoa.
7. Asiointipisteessä on esteetön wc samassa kerroksessa kuin asiointipiste.
 - Tärkeää tietoa.
 - Lauseesta puuttuu lisätiedot wc:stä eli onko esim. tukikaiteet. Näiden pitäisi näkyä suoraan jo lauseessa eikä vasta lisätiedoissa.
 - Puuttuu kysymys vaakavetimestä.
 - Puuttuu kysymys siitä, onko käsituet helposti saatavilla alas.

4.4 Pohjoisen terveysasema/Maunula

- Tässä menisi heti harhateille, sillä tägi ohjaa väärään rakennukseen, Suursuon sairaalaan.

4.5 Munkkiniemen yhteiskoulu

- Sisäänkäynti merkitty oikein.
- Ei esteettömyystietoja, vaikka on tehty esteettömyysparannuksia.

4.6 Maunulan ala-aste

- Pääsisäänkäynti on oikein, mutta muut eivät
1. Kulkureitti sisäänkäynnille on tasainen ja riittävän leveä sekä valaistu.
 - Reitti pääsisäänkäynnille on opastettu mutta ei tasainen sillä etäisyys parkkialueilta pitkä ja siinä on mäkiä ja vain osittain asfalttia.
 2. Sisäänkäynnin ovet erottuvat selkeästi. Oven ulkopuolella on riittävästi vapaata tilaa liikkumiselle esim. pyörätuolin kanssa. Ovi aukeaa kulunvalvonta-avaimella.
 - Oven edessä porrastasanne, jossa ei mahdu kääntymään, arviolta 800 mm vaikka tieto antaa ymmärtää, tilaa olisi
 - Kysymys on jollain tapaa liian vaikea, koska se on tulkittu väärin.

4.7 Maunulan ruotsinkielinen ala-aste

1. Toimipiste sijaitsee samassa kerroksessa kuin sisäänkäynti.
 - Tosiasiassa tiloja neljässä kerroksessa.
2. Sisäänkäynti "vaihtoehtoinen sisäänkäynti"

- Tätä sisäänkäyntiä eivät käytä ruotsinkielisen koulun oppilaat, vaikka nämä ovat sen koulun tietoja.
- Tässä koulussa on paljon sisäänkäyntejä ja nyt puuttuu yksi sisäänkäynti, jonka lähellä on myös porrashissi
- Esteettömin vaihtoehto sisäänkäynneistä pitäisi olla ensimmäisenä. Jos kohde, jonka pääsisäänkäynti ei ole esteetön, tulee kertoa ensimmäisenä esteettömästä sisäänkäynnistä.
- Tässä kohteessa vaihtoehtoinen sisäänkäynti on vielä esteellisempi.
- Jos pääsisäänkäynniksi merkitystä sisäänkäynnistä olisi kuva, se helpottaisi hahmottamista.

4.8 Daghemmet Fenix

- Pääsisäänkäynti on esteellinen ja tulee kuva, ettei koko rakennukseen pääse.
- Rakennuksen takana on esteetön sisäänkäynti, mutta siitä ei kerrota mitään.

4.9 Ymmerstan Koulu

- Oli erittäin hyvä, että esteettömyyspuutteet nostettiin heti ensimmäisiksi huomioiksi tiedon alkuun. Kaikki nostetut puutteet olivat myös oikeita.
- Yllättävän tarkasti saapumiseen liittyvät tiedot katettu.
- Sisäänkäynnin tiedot ovat yllättävän tarkasti oikein.
- Sisätilan tiedoissa hissien tiedot olivat hyvät.
- Wc-tiedot olivat keskiverrot. Tällaisesta tekstitiedosta ei saa riittävästi irti. Jää enemmän kysymysmerkkejä, kuin varmuutta tiedosta. Yleiskuvat jokaisesta wc-tilasta auttaisi todella paljon.
- Ihmeteltiin, että pallokentästä ja lisärakennuksesta ei löytynyt esteettömyystietoja.
- Hankalaksi koettiin, että pitää etsiä erikseen Ymmerstan koulu/hiekkakenttä, jos haluaa hiekkakentän tiedot. Olisi loogisempaa, jos kaikki tiedot olisivat saman Ymmerstan koulu -palvelupisteen alla. Tai sieltä löytyisi selkeä reititys muihin Ymmerstan kouluun liittyviin palvelupisteisiin.

4.10 Paloheinän kirjasto

- Tägi näyttää toiselle puolelle rakennusta eli pääsisäänkäynnin tieto ei kohdennu.
1. Sisäänkäynnin yhteydessä on alle 6 m pitkä luiska.
 - Luiskaa ei ole eikä portaita.
 - Tässä on selvästi vaikea ymmärtää pihan kaltevuutta ja luiskaa toisistaan.
 - Antaa esteellisemmän kuvan sisäänkäynnistä kuin todellisuus on.
 - Tästä kuva olisi hyvä.
 2. Asiointipiste sijaitsee samassa kerroksessa kuin sisäänkäynti.

- Tämä on loogisesti kerrottu, sillä kirjasto sijaitsee samassa kerroksessa kuin sisäänkäynti ja muissa kerroksissa muita palveluita.

4.11 Ison Omenan palvelutori

- Esteettömyystiedot ovat yleisesti ottaen riittävät. Tieto on riittävän täsmällistä ja vielä enemmänkin. Näen että voisi olla myös näkövammaisia hyödyttävää tietoa. Eli runsaasti löytyy.
- Esteettömästä wc:stä on kuitenkin liian vähän tietoa. Tieto esteettömän wc:n olemassaolosta on, mutta siinä se. Ei ole esimerkiksi kuvia tai tarkempia huomioita wc:n ominaisuuksista.

4.12 liris-keskus

- Lauseessa kerrotaan, että sisään tullessa on asiointipiste, mutta ei kerrota sen suuntaa tai kuinka kaukana on asiointipiste. Sanakartan puuttuminen on iso puute.
- Tiedoista pitäisi löytyä tieto mistä päin rakennusta on puhuvat hissit.
- Tiedoissa sanotaan, että pääsisäänkäynti erottuu. Voisi kertoa, että miten se erottuu (oven väri, iso kontrastimerkintä laisovessa lasiseinällä).
- Puuttuvat tärkeät tiedot lirikseen saapumisen osalta ovat esimerkiksi ääniohjattu suojatie liriskeskuksen edustalla ja taktiilit ohjaavat pääovelle suojatieltä.
- Esimerkki näkövammaista henkilöä hyödyttävän saapumisen kuvailusta: 5 metriä syvä tuulikaappi. Vasemmalla tuulikaapissa on avustajakoirien tassujenpesupaikka. 5 jälkeen aulassa vasemmalla on palvelupiste.

4.13 Kisahalli

- Mitä tarkoittaa A ja B liikuntatila, paikan päällä ei ole tällaista jaottelua.
 - Puuttuu sisätilojen osalta palvelupolkuajattelu eli onko menossa käymään liikuntatilassa vai esimerkiksi yleisöön ja se näkyy tässä Kisahallin kohdalla.
1. Kulkureitti sisäänkäynnille on epätasainen sekä valaistuu.
 - Tärkeää tietoa, pitää paikkansa ja on totta. Tätä toivotaan esteettömyystiedolta.
 2. Sisäänkäynnin yhteydessä on vähintään 4 porrasaskelmaa, jossa on käsijohteet molemmilla puolilla. Porrasaskelmissa on kontrastimerkinnät.
 - Tärkeä tieto heikosti käveleville.
 3. Sisäänkäynnin yhteydessä on yli 2 cm korkeita kynnyksiä.
 - En luottaisi siihen, että ei ole todella korkeaa kynnystä, että pääsisi pyörätuolilla.
 4. Tilassa on pyörätuolin kannalta ahdas vaikeasti havaittava hissi, jonka ovi on raskas. Hissin kerrosnumerot eivät ole sormin tunnusteltavissa. Uloskäyntikerroksen painike erottuu muista. (Esteettömän hissien vähimmäismitat ovat leveys 1,1 m ja syvyys 1,4 m.)
 - Ei käy ilmi, että täyttääkö hissi esteettömän hissien vaatimukset vai ei.

- Voisi olla esimerkiksi, että ei täytä esteettömyysvaatimuksia
 - Huonoa suomea sanoa pyörätuolin kannalta, pitäisi olla esim. pyörätuolin käyttäjä.
 - Hissi todennäköisesti täyttää minimivaatimukset, vaikka tässä sanotaan ilmeisesti toisin.
5. Sisäänkäynti "Mannerheimintien sisäänkäynti"
- Ei ole looginen sijainti tälle tiedolle, kun on listauksen lopussa.
 - Miksi esteetön sisäänkäynti on eri kohdassa kuin pääsisäänkäynti?